

<https://doi.org/10.26565/2075-1834-2025-39-32>

УДК 342.9

К.О. ПЛОТНИКОВА

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри державно-правових дисциплін

E-mail: katia1003katia@gmail.com ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-6975-7659>

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

м. Харків, 61022, майдан Свободи, 4

В.О. ЗАКРИНИЦЬКА

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри державно-правових дисциплін

E-mail: zakrinytskaya.vic@gmail.com ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-4238-8464>

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

м. Харків, 61022, майдан Свободи, 4

**ДО ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ОБОРОНИ ДЕРЖАВИ**

АНОТАЦІЯ: *Вступ.* В умовах російської військової агресії проти України великого значення набувають наукові дослідження та вивчення загальних закономірностей і характеристик адміністративно-правового забезпечення оборони держави.

Забезпечення оборони України ускладнюється не лише через фактичні воєнні дії та значні фінансові витрати, але й необхідністю соціально-економічних реформ, включаючи реформи оборони. За цих обставин виконання конституційних функцій для захисту України, захисту її суверенітету, територіальної цілісності та існування ефективної оборонної системи стають пріоритетними, що є основною умовою гарантування територіальної цілісності та національному суверенітету.

Мета полягає у з'ясуванні засад адміністративно-правового забезпечення оборони держави.

Методи. Теоретичні та загальнонаукові (аналіз, синтез, систематизація), емпіричний метод.

Основні результати дослідження. Розглянуто питання адміністративно-правового забезпечення оборони держави. Досліджено наукові погляди стосовно таких правових категорій, як «правове забезпечення» та «адміністративно-правове забезпечення» у різних сферах суспільних відносин. Розглянуто поняття «адміністративно-правового забезпечення оборони держави» та встановлено його основоположні риси, а саме: реалізується спеціальними суб'єктами забезпечення, повноваження яких регламентовані законодавством; встановлена на основі норм адміністративного права; реалізовується через спеціальний інструментарій (механізми, заходи); діяльність суб'єктів публічного управління зводиться до прийняття законів, підзаконних нормативно-правових актів і їх реалізації.

Висновки. Адміністративно-правове забезпечення оборони держави є систематичною діяльністю суб'єктів забезпечення оборони, що регламентована адміністративно-правовими нормами, насамперед, діяльність суб'єктів публічного управління, з приводу адміністративно-правового регулювання, реалізації, охорони й захисту суспільних відносин у сфері оборони, гарантування прав і законних інтересів усіх суб'єктів правовідносин, що має на меті створення належних умов для оборони держави в ході збройної агресії.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: *адміністративне право, оборона держави, правове забезпечення, діяльність військ.*

Як цитувати: Плотнікова К.О., Закриницька В.О. До питання адміністративно-правового забезпечення оборони держави. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, серія «Право».* 2025. Вип. 39. С. 296-302. <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2025-39-32>

In cites: Plotnikova K.O., Zakrinytska V.O., (2025). On the issue of administrative and legal support of state defense. *The Journal of V.N. Karazin Kharkiv National University, Series "Law",* (39), P. 296-302. <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2025-39-32> (in Ukrainian)

Вступ. У складній військовій та військово-політичній обстановці навколо України, яка була пов'язана з російськими збройними нападами, які вперше зазнали України з моменту незалежності, питання оборони є одним із головних пріоритетів у необхідних діях держав-

ного управління та громадянського суспільства, вимагає посиленої уваги з боку науковців. Забезпечення оборони України ускладнюється не лише через фактичні воєнні дії та значні фінансові витрати, але й необхідністю соціально-економічних реформ, включаючи рефор-

ми оборони. За цих обставин виконання конституційних функцій для захисту України, захисту її суверенітету, територіальної цілісності та існування ефективної оборонної системи стають пріоритетними, що є основною умовою гарантування територіальної цілісності та національному суверенітету. У той же час, історичний досвід вимагає соціальних процесів у законодавчому регулюванні та науковій підтримці в галузі оборони.

Активний розвиток суспільних відносин у сфері оборони держави зумовлений російською військовою агресією й фактичним веденням бойових дій, потребує впровадження оборонних реформ відповідно до стандартів Північноатлантичного альянсу, правове регулювання й закріплення нормами адміністративно-права та дослідження теоретико-правових і практичних питань адміністративно-правового забезпечення сфери оборони держави.

Метою статті є з'ясування засад адміністративно-правового забезпечення оборони держави.

Основні результати дослідження. Повномасштабна російська збройна агресія у лютому 2022 року вплинула на усі без винятку сфери життя держави та суспільства. Зокрема, це було продемонстровано в розумінні взаємозв'язку між індивідуальними потребами та національними інтересами у галузі державної та військової безпеки. Темою аналізу є суперечність між проголошенням державою в Основному Законі цінності людського життя та законною вимогою віддати це життя для захисту держави та суспільства.

В контексті правового режиму воєнного стану співвідношення між адміністративно-правовим регулюванням та адміністративно-правовим забезпеченням стало практичним. Збільшення розсуду органів публічної влади та їх посадових осіб, посилення сфери обов'язків громадян, використання нових юридичних інструментів для української реальності, особливо, у сфері мобілізації, зростання значущості й обсягу застосування засобів примусу, поява нових суб'єктів, які наділені спеціальною компетенцією – військових адміністрацій, та інші чинники спричиняють трансформацію повноважень органів публічної влади й переосмислення мети адміністративно-правового забезпечення та адміністративно-правового регулювання.

З метою з'ясування сутності, структури і особливостей адміністративно-правового забезпечення оборони держави варто дослідити декілька понять: «забезпечення», «правове забезпечення», «адміністративно-правове за-

безпечення», «адміністративно-правове регулювання».

У військовій науці правове забезпечення вважається одним із видів широкого забезпечення військ (сил), яке має на меті підготовку і ведення бойових дій. Правове забезпечення здійснюється постійно як в процесі підготовки, так і під час проведення операцій (бойових дій).

За словами М. І. Карпенка, під правовим забезпеченням діяльності військ (сил) має розумітися система заходів, яка проводиться офіцерами та працівниками юридичної служби ЗС України для виконання своїх службових обов'язків щодо дотримання особовим складом законності та правопорядку, забезпечення й захисту прав і законних інтересів ЗС, соціального і правового захисту військовослужбовців, членів їх сімей та працівників ЗС [1, с. 16].

М. М. Прохоренко вважає правове забезпечення сукупністю організаційно-правових заходів, пов'язаних з нормативним врегулюванням, правильним застосуванням та забезпеченням виконання правових норм для забезпечення законності в роботі органу державної влади. Науковець вказує, що зміст правового забезпечення включає заходи стосовно: нормативного врегулювання – сукупності заходів, що стосуються прийняття, зміни або скасування актів уповноваженими суб'єктами відповідно до встановленого порядку; нормативного застосування – державна та організаційна діяльність уповноважених органів та посадових осіб, що здійснюється у процесуальному порядку у зв'язку з прийняттям індивідуальних правових рішень; реалізації норм – дотримання, виконання та використання правових стандартів суб'єктами у практичній діяльності [2, с. 251–254].

Правове забезпечення також вважається постійною діяльністю суб'єктів права, у межах їхньої компетенції, щодо створення правових умов усіма законними засобами для закріплення, реалізації, гарантування, захисту та відстоювання прав і свобод окремих осіб та їх груп [3, с. 11-13].

Означене дає змогу зробити висновок, що правове забезпечення – це послідовна діяльність уповноважених державою органів у питаннях правового врегулювання суспільних відносин, їх реалізації, охорони та захисту для забезпечення прав і законних інтересів суб'єктів правовідносин [4, с. 53].

Сфера оборони держави відіграє вирішальну роль у інтегрованому суспільному державно-правовому явищі, елементи якого проймають всі сфери суспільного життя, адмініст-

ративно-правове забезпечення її оптимального функціонування відбувається за допомогою правових норм та засобів публічного права, особливо адміністративного, поміж яких велике значення займають норми військово-адміністративного права. Тож в цьому випадку мова йде про адміністративно-правове забезпечення оборони, яка вважається одним із видів правового забезпечення.

Що стосується змісту адміністративно-правового забезпечення, то О. М. Гумін та Є. В. Пряхін отримують теоретичні висновки щодо вибору в цій концепції близьких та широких аспектів його розуміння. У широкому розумінні науковці досліджують адміністративно-правове забезпечення як інтеграцію суспільних відносин уповноваженими державою органами, їх юридичне закріплення через правові норми, охорону, реалізацію та розвиток. Вузьке розуміння дефініції адміністративно-правового забезпечення, як вважають вчені, зміниться залежно від сфери суспільних відносин, які розглядаються в окремому випадку [5, с. 48].

О.А. Заярний узагальнює широкий та вузький підходи розуміння сутності поняття «адміністративно-правове забезпечення», і вказує на те, що його основою є система послідовних, часто багатовекторних дій уповноважених суб'єктів державного управління, міжнародних організацій та громадських об'єднань, направлених на впорядкування або регулювання публічно-правових відносин, захист соціальних цінностей, що виникають в результаті їх реалізації, інструменти реалізації яких визначаються характером конкретних суспільних відносин [6, с. 24].

Отже, переважна частина науковців вивчають адміністративно-правове забезпечення не залежно від сфери досліджуваних суспільних відносин, у якості діяльності державних органів, що уповноважені регулювати суспільні відносини, їх юридичне закріплення через правові норми, реалізацію та охорони.

З метою комплексного дослідження змісту і складових адміністративно-правового забезпечення оборони як єдиної правової категорії варто розкрити питання про ступінь його співвідношення з правовим (адміністративно-правовим) регулюванням, що становить певну дискусію.

Зокрема, О. І. Осауленко розуміє правове регулювання як впорядкування відповідних суспільних відносин, їх правове закріплення, захист і розвиток, що здійснюється державою за допомогою права та сукупності правових норм [7, с. 256]. С. Г. Стеценко, який розглядає

поняття «адміністративно-правове регулювання» ширше, визначає сукупність правових засобів, за допомогою яких регулюється правова природа управлінських відносин у сфері адміністративного права [8, с. 65–66].

У фаховій юридичній літературі пропонуються визначення поняття «адміністративно-правове регулювання», які за своєю суттю є тотожними з визначеннями поняття «адміністративно-правове забезпечення». Дані поняття досліджуються як послідовний, нормативно-організаційний вплив органів державної влади на суспільні відносини для їх регулювання (впорядкування), закріплення, реалізації та охорони.

Спільними характеристиками адміністративно-правового забезпечення і адміністративно-правового регулювання виступає їх регуляторний вплив на суспільні відносини, існування спеціальних адміністративно-правових засобів, та направленість на стале функціонування держави та суспільства. Різниця між цими категоріями полягає у першочерговості цілей: для адміністративно-правового регулювання першочерговою метою є виконання волі держави, для адміністративно-правового забезпечення – узагальнених потреб та інтересів громадянського суспільства, суб'єктів господарювання, територіальних громад та окремих громадян.

За умов воєнного стану, за умови збалансованого впровадження, адміністративно-правове регулювання та адміністративно-правове забезпечення підсилюють одне одного, забезпечуючи максимальне накопичення людських, економічних, науково-освітніх, технічних та технологічних ресурсів для ефективного відбиття збройної агресії противника.

Попри величезну кількість наукових підходів та наукових думок, адміністративно-правове забезпечення наділене характерними особливостями, що визначають його зміст і сутність, і їх необхідно враховувати при визначенні цього поняття. До основних ознак адміністративно-правового забезпечення, на нашу думку, належать:

– діяльність суб'єктів публічної адміністрації з приводу питань захисту прав та свобод людини, суспільного публічного інтересу (цінностей);

– діяльність, сукупність заходів, що здійснюється суб'єктами публічного управління для визначення й реалізації відповідно до закону, державної політики у певній сфері суспільного життя (сфері оборони);

– діяльність суб'єктів публічного управління (загальної і спеціальної компетенції) у

межах повноважень і компетенції, що визначені законодавством;

– діяльність, яка реалізується правовими (адміністративно-правовими) методами та засобами;

– діяльність, яка реалізується за допомогою врегулювання суспільних відносин шляхом юридичного закріплення у нормах (нормотворча діяльність), їх реалізацію (правозастосовна діяльність), охорону, захист і відновлення у разі порушення (правоохоронна діяльність).

Що стосується складових адміністративно-правового забезпечення, то, на нашу думку, найбільш аргументованою є думка О. М. Гуміна та Е. В. Пряхіна. Згідно з результатами аналізу наукових праць, що досліджують тему адміністративно-правового забезпечення різних сфер суспільних відносин, вчені виділяють п'ять елементів у його структурі: 1) об'єкт адміністративно-правового забезпечення; 2) суб'єкт(и) адміністративно-правового забезпечення; 3) правові норми (норми адміністративного права); 4) адміністративно-правові відносини та їх зміст; 5) гарантії, заходи, засоби, форми та методи адміністративно-правового забезпечення [5, с. 46-50].

Отже, у якості об'єкту адміністративно-правового забезпечення оборони виступає публічно-управлінська діяльність держави, іншими словами, суспільні відносини в питаннях оборони, які вимагають правового регулювання та забезпечення дотримання норм адміністративного права.

Оборони держави розглядається як широкий спектр суспільних відносин, що пронизує різні соціальні сфери життя суспільства в процесі діяльності держави щодо забезпечення її здатності до захисту у випадку збройної агресії чи збройного конфлікту, практичного здійснення військового захисту держави, включаючи використання Збройних Сил України, а також під час виконання завдань, що регламентовані міжнародно-договірними зобов'язаннями держави.

Суб'єктами адміністративно-правового забезпечення оборони – це суб'єкти адміністративно-правових відносин, наділені повноваженнями, правами та обов'язками у питаннях оборони. Серед суб'єктів адміністративно-правового забезпечення оборони, перш за все, необхідно розглянути державу та уповноважені державою органи, на які надані повноваження щодо правового регулювання, реалізації, захисту та захисту суспільних відносин у сфері оборони. У сучасних умовах лише держава може гарантувати національну безпеку та

оборону, а державні органи є основними суб'єктами забезпечення оборони.

Відповідно до Конституції України, захист суверенітету і територіальної цілісності України є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу, оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності покладаються на Збройних Сил України (ст. 17). Крім того, захист Вітчизни, незалежності й територіальної цілісності України є обов'язком громадян України (ст. 65). На основі цих конституційних положень суб'єкти адміністративно-правового забезпечення оборони визначаються законодавством України. Зокрема, Закон України «Про оборону України» визначає права і обов'язки таких суб'єктів забезпечення оборони: Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, Ради Національної безпеки і оборони України, Міністерства оборони України, ЗС України, Генерального штабу ЗС України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, та правоохоронних органів, центральних та інших органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій та їх посадових осіб, громадян України.

Цільовий вплив держави на суспільні відносини в оборонному секторі здійснюється відповідно до норм адміністративного права. Суспільні відносини у сфері державної оборони, як одна зі сфер державного управління, за своєю правовою природою є адміністративно-правовими відносинами та регулюються нормами адміністративного права, а точніше, нормами військово-адміністративного права, яке в структурі сучасного адміністративного права є підгалуззю особливого адміністративного права [9, с. 43].

Суспільні відносини у сфері оборони держави, що регулюються нормами адміністративного права, породжують адміністративно-правові відносини між суб'єктами забезпечення оборони. Адміністративно-правові відносини у сфері оборони держави – це правові відносини, що регулюються нормами адміністративного права, та виникають, розвиваються та припиняються між суб'єктами забезпечення оборони під час реалізації адміністративно-правових норм.

Будучи елементом адміністративно-правового забезпечення оборони, гарантії, що є комплексом засобів, способів, форм і методів забезпечення, є необхідними на усіх стадіях забезпечення оборони, особливо, на етапі ре-

гулювання суспільних відносин (нормотворча діяльність), на етапі реалізації правовідносин й застосування правових норм (правозастосовна діяльність), на стадії охорони і захисту правовідносин, відновлення порушених прав у сфері оборони (охоронна діяльність). Крім того, гарантії є необхідними для усіх суб'єктів адміністративно-правового забезпечення оборони, для здійснення ними своїх повноважень, прав та обов'язків у сфері оборони. Як-от, правові (юридичні) гарантії прав військовослужбовців, які можна поділити на нормативно-правові і організаційно-правові, водночас виступають гарантіями прав військовослужбовців та гарантіями адміністративно-правового забезпечення оборони держави. Без реалізації зазначених гарантій громадяни України як суб'єкти забезпечення оборони не зможуть повноцінно здійснювати свої права та обов'язки в оборонній сфері держави. Відсутність гарантій для громадян України щодо реалізації їхніх прав та обов'язків у сфері оборони призведе до негативних наслідків для адміністративно-правового забезпечення оборони загалом, оскільки один із суб'єктів забезпечення не зможе реалізувати свої повноваження, права та обов'язки у сфері оборони, визначені адміністративно-правовими нормами та законодавством.

На нашу думку, призначенням адміністративно-правового забезпечення оборони нашої держави варто визнавати створення належних умов для ефективного функціонування системи оборони, зважаючи на сучасний стан суспільних відносин і міжнародний досвід, здійснення державного управління обороною держави, керуючись чітким та ефективним розподілом повноважень між суб'єктами забезпечення, та встановлення норм адміністративного права щодо забезпечення здійснення суб'єктами забезпечення своїх прав і обов'язків у сфері оборони держави.

Отже, адміністративно-правове забезпечення оборони держави варто сприймати з точки зору певних дій та діяльності суб'єктів забезпечення, необхідних для вирішення завдань створення належних умов для ефективного функціонування системи оборони, таких як діяльність органів, уповноважених державою регулювати суспільні відносини у сфері оборони, їх правове закріплення, реалізація, розвиток, захист та відновлення у разі порушення, із застосуванням норм адміністративного права.

Висновки. Підводячи підсумки, слід зазначити, що діяльність суб'єктів адміністративно-правового забезпечення з приводу створення необхідних умов для здійснення державної політики у сфері оборони містить такі складові адміністративно-правового впливу на суспільні відносини у сфері оборони: діяльність, пов'язана з нормативно-правовим регулюванням та закріпленням суспільних відносин у сфері оборони за допомогою адміністративно-правових норм (нормативна діяльність); діяльність, пов'язана з реалізацією правовідносин у сфері оборони адміністративно-правовими засобами (правоохоронна діяльність); діяльність, пов'язана із захистом та відновленням порушених прав у сфері оборони (правоохоронна діяльність).

Адміністративно-правове забезпечення оборони держави є систематичною діяльністю суб'єктів забезпечення оборони, що регламентована адміністративно-правовими нормами, насамперед, діяльність суб'єктів публічного управління, з приводу адміністративно-правового регулювання, реалізації, охорони й захисту суспільних відносин у сфері оборони, гарантування прав і законних інтересів усіх суб'єктів правовідносин, що має на меті створення належних умов для оборони держави в ході збройної агресії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Карпенко М. І. Правове забезпечення діяльності військ (сил): сьогодення та шляхи удосконалення. *Право військової сфери*. Київ, 2007. № 1. С. 16–18
2. Прохоренко М. М. Правове забезпечення: теоретико-правовий аналіз. *Стан та перспективи реформування сектору безпеки і оборони України: матеріали наук.-практ. конф. (Київ, 25–26 листоп. 2016 р.)*. Київ: ПАЛИВОДА А. В., 2016. 363 с.
3. Костюченко О. Є. Визначення поняття «правове забезпечення». *Науковий вісник Національного університету державної податкової служби України*. 2015. № 1 (68). С. 11–16
4. Пашинський В. Й. Адміністративно-правове забезпечення оборони держави: визначення поняття та структури. *Основні напрями розвитку системи публічного адміністрування: колективна монографія*. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2018. 104 с.
5. Гумін О. М., Пряхін Є. В. Адміністративно-правове забезпечення: поняття та структура. *Наше право*. 2014. № 4. С. 46–50
6. Заярний О. А. Правове забезпечення розвитку інформаційної сфери України: адміністративно-деліктний аспект: монографія. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2017. 700 с.

7. Осауленко О. І. Загальна теорія держави і права: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Істина, 2007. 336 с.
8. Стеценко С. Г. Адміністративне право України: навч. посіб. Київ: Атіка, 2008. 624 с.
9. Пашинський В. Й. Військово-адміністративне право в системі сучасного адміністративного права. *Адміністративне право і процес*. 2017. № 2 (20). С. 40–48.

Стаття надійшла до редакції 20.04.2025

Стаття рекомендована до друку 27.05.2025

K.O. PLOTNIKOVA

PhD (Law), Associate Professor,
associate professor of the Department of State and Legal Disciplines
E-mail: katia1003katia@gmail.com ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-6975-7659>
V. N. Karazin Kharkiv National University
Kharkiv, 61022, Svobody square, 4

V.O. ZAKRYNYTSKA

PhD (Law), Associate Professor,
associate professor of the Department of State and Legal Disciplines
E-mail: zakrinityskaya.vic@gmail.com ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-4238-8464>
V. N. Karazin Kharkiv National University
Kharkiv, 61022, Svobody square, 4

ON THE ISSUE OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL SUPPORT OF STATE DEFENSE

ANNOTATION. *Introduction.* In the context of russian military aggression against Ukraine, scientific research and the study of general patterns and characteristics of the administrative and legal support of the state's defense are of great importance. Ensuring the defense of Ukraine is complicated not only by actual military actions and significant financial costs, but also by the need for socio-economic reforms, including defense reforms. Under these circumstances, the fulfillment of constitutional functions for the defense of Ukraine, the protection of its sovereignty, territorial integrity, and the existence of an effective defense system become priorities, which is the main condition for guaranteeing territorial integrity and national sovereignty.

The goal is to clarify the principles of administrative and legal support for the defense of the state.

Methods: Theoretical and general scientific (analysis, synthesis, systematization), empirical method.

Main results of the research. The issue of administrative and legal support for the defense of the state is considered. Scientific views on such legal categories as "legal support" and "administrative and legal support" in various spheres of public relations are investigated. The concept of "administrative and legal support for the defense of the state" is considered and its fundamental features are established, namely: it is implemented by special entities of support, the powers of which are regulated by law; it is established on the basis of administrative law norms; it is implemented through special tools (mechanisms, measures); the activities of public administration entities are reduced to the adoption of laws, subordinate regulatory legal acts and their implementation.

Conclusions. Administrative and legal support for the defense of the state is a systematic activity of defense entities, which is regulated by administrative and legal norms, primarily the activities of public administration entities, regarding administrative and legal regulation, implementation, protection and defense of public relations in the field of defense, guaranteeing the rights and legitimate interests of all subjects of legal relations, which aims to create appropriate conditions for the defense of the state during armed aggression.

KEY WORDS: *administrative law, defence of the state, legal support, military activities.*

REFERENCES

1. Karpenko M. I. Legal support of the activities of the troops (forces): the present and ways of improvement. *Law of the military sphere*. Kyiv, 2007. No. 1. P. 16–18 (In Ukrainian)
2. Prokhorenko M. M. Legal support: theoretical and legal analysis. State and prospects of reforming the security and defense sector of Ukraine: materials of the scientific-practical conference (Kyiv, November 25–26, 2016). Kyiv: PALYVODA A. V., 2016. 363 p. (In Ukrainian)
3. Kostyuchenko O. Ye. Definition of the concept of "legal support". *Scientific Bulletin of the National University of the State Tax Service of Ukraine*. 2015. No. 1 (68). P. 11–16 (In Ukrainian)
4. Pashinsky V. Y. Administrative and legal support of the defense of the state: definition of the concept and structure. Main directions of development of the public administration system: collective monograph. Odesa: Helvetica Publishing House, 2018. 104 p. (In Ukrainian)
5. Gumin O. M., Pryakhin E. V. Administrative and legal support: concept and structure. *Our law*. 2014. No. 4. P. 46–50 (In Ukrainian)

6. Zayarny O. A. Legal support for the development of the information sphere in Ukraine: administrative and tort aspect: monograph. Kyiv: Helvetica Publishing House, 2017. 700 p. (In Ukrainian)
7. Osaulenko O. I. General theory of state and law: textbook for students of higher education. Kyiv: Istyna, 2007. 336 p. (In Ukrainian)
8. Stetsenko S. G. Administrative law of Ukraine: textbook. Kyiv: Atika, 2008. 624 p. (In Ukrainian)
9. Pashinsky V. Y. Military administrative law in the system of modern administrative law. Administrative law and process. 2017. No. 2 (20). pp. 40–48 (In Ukrainian)

The article was received by the editors 20.04.2025

The article is recommended for printing 27.05.2025